

לקח מהפרשה

חג השבועות

אין חג כחג זה, שההכנות הרוחניות אליו כה מרובות, והוא עצמו כה קצר. ארבעים ותשעה ימי הכנה, שבעה שבועות של התקדשות ושל היטהרות, של הזדככות ושל התעלות, ויום מועד אחד.

זאת ועוד, החג עצמו - אין בו מצווה המייחדת אותו, כדוגמת אכילת מצה בפסח, תקיעת שופר בראש השנה או ישיבה בסוכה בסוכות.

התורה גם אינה מציינת בפירוש את התאריך שבו חל החג, אלא תולה אותו בחג הפסח, ביום הבאת העומר: "וספרתם לכם ממחרת השבת, מיום הביאכם את עומר התנופה... עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום, והקרבתם מנחה חדשה לה'" (ויקרא כ"ג, ט"ו-ט"ז).

דומה שהדבר נובע ממרכזיותו של החג, שאינו מצטמצם במצווה אחת, ביום אחד ובתאריך מוגבל ומסוים. מתפשט הוא בכל המצוות, מקיף את כל העיתים וחודר למעמקי התשתית של עם ישראל. אמנם ירדת ה' על הר סיני ונתינת התורה חלו בזמן מסוים, אולם הקול הגדול שנשמע מתוך הענן והערפל - לא יסף, הוא קיים לעד. קבלת התורה נמשכת בכל ימי חייו של האדם, היא מתחדשת ומתערענת מדי יום ביומו, בכל הדורות ובכל הזמנים.

הקדוש ברוך הוא לא רצה להגביל את מתן תורה ליום ידוע, לפי שצריך האדם לחוש בכל יום כאילו "היום הזה ה' אלוקיך מצווך לעשות את החוקים האלה ואת המשפטים" (דברים כ"ו, ט"ז). וכן אמרו חז"ל: "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים" - "כאילו בו ביום נצטוונו עליהם" (רש"י שם). מתן תורה הוא היסוד לכל הווייתנו וקיומנו כעם ה'. כל המצוות, החוקים והמשפטים נובעים מכוח אותו מעמד שמיימי. כל החגים והמועדים המקודשים - ממנו הם. לכן, לא מוזכר בתורה במפורש תאריך מתן תורה, כי מתן תורה הוא הוויית כל הימים ואינו מוגבל לתאריך ולזמן מסוימים.

חג זה הוא גם חגו המיוחד של עם ישראל, חג יצירתו, קיומו ונצחיותו. יצירתו - "היום הזה נהיית לעם לה' אלוקיך" (דברים כ"ז, ט'). קיומו - כדברי רבי סעדיה גאון: "אין האומה הזאת אומה אלא בחוקיה ובתורותיה". נצחיותו - "ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו". תרי"ג המצוות הן השורשים של עם ישראל. הן הבסיס לגזע המתחדש תדיר. מכאן רעננותו התמידית, התחדשותו הבלתי פוסקת וזקיפות קומתו הנצחית של העם.

זהו חגה של כל הבריה. היום שבו הושגת קיומה והתבסס מעמדה. בקבלת התורה ניצל העולם מהרס ומכיליון, מתוהו ובוהו. שהרי תנאי התנה הקדוש ברוך הוא עם הבריה, שהיא תתקיים רק אם יקבל עם ישראל את התורה, שבשביל לימודה וקיומה נברא העולם. ואמנם, בקבלת התורה התקיים התנאי, והעולם התחזק והפך לנצחי

(מתוך פרשה ולקחה, מאתר ערכים 'להבין') (אתר ערכים 'להבין').

פינת ההלכה

חג שבועות שחל במוצאי שבת:

- א: השנה חל חג השבועות ביום ראשון וליל החג במוצאי שבת, ויש לכך השפעה על כמה דברים.
- ב: אי אפשר להכין כלום משבת לחג. (לא צריך ולא מועיל לעשות עירוב תבשילין).
- ג: ביום שישי מדליקים בנוסף לנרות שבת נר נשמה כדי להעביר ממנו אש להדלקת נרות של החג במוצאי שבת, ולהעביר ממנו אש כדי להדליק נר להבדלה שעושים בקידוש של ליל החג.
- ד: צריך להדביק את הנרות של החג בפמוטים כבר ביום שישי.
- ה: צריך לאכול בשבת סעודה שלישית מוקדמת עד שעה 4:00 כדי לאכול סעודת החג בתיאבון.
- ו: מדליקים נרות של החג רק בצאת השבת, לא לפני שעה 8:22. ורק אז אפשר לערוך שולחן לחג.
- ז: בקידוש של ליל החג מוסיפים גם הבדלה. סדר הקידוש כתוב במחזורים של החג. (סדר הברכות הוא י.ק.ג.ה.ז).
- ח: בתוך הקידוש מברכים: 'הגפן' 'מקדש ישראל והזמנים' 'בורא מאורי האש' 'המבדיל בין קודש לחול ובין אור לחושך' וחותרמים בברכה 'המבדיל בין קודש לקודש'. ואחר כך מברכים ברכת 'שהחיינו' ושותרים מהיין.
- ט: בעלות השחר של יום ראשון (4:10 בבוקר) צריך ליטול ידיים שלש פעמים לסירוגין ללא ברכה.

חכמת חיים: (מהספר שימחליה)

העבר אין! העתיד, עדיין. ההווה - כהרף עין. דאגה מנין?

איך מתגברים על האלימות בבתי הספר?

לפני כשבועיים באחת הנסיעות הליליות שמעתי באקראי תכנית רדיו עם השדרן ג'וגיו. הנושא היה: איך ממגרים את האלימות בבתי הספר, שלצערנו הפכו לבעיה יום יומית. השדרן העלה לתכנית מאזינים, שהציעו כל אחד בדרכו שלו את דרכי הטיפול באלימות. הופתעתי מעצה אחת שחזרה על עצמה מכמה מאזינים שהגדירו את עצמם כמי שאינם שומרים תורה ומצוות או כמסורתיים, הם הציעו להעביר את הילדים ללמוד בבתי ספר דתיים. בעלי הניסיון סיפרו שמאז שהעבירו את ילדיהם לבית ספר דתי חזר לילדים השקט הנפשי והביטחון האישי. מגיש התכנית שהציג עצמו כמסורתי אמר שגם הוא חושב שזה הפתרון, ולכן גם הילדים וגם הנכדים שלו כולם למדו ולומדים בבתי ספר דתיים.

אנו נמצאים בערב חג השבועות, ואנו יודעים להסביר למה בבתי ספר דתיים האלימות קטנה בהרבה מבתי הספר הכלליים. התורה שקבלנו לפני כשלוש אלפים שנים רלוונטית היום יותר מתמיד. הלימוד בתורה וקיום המצוות מחנך אותנו לריסון יצרים, לכבוד הדדי, להדברות ולתקשורת. וחוסכת מאתנו הרבה מאוד התמודדויות קשות עם הילדים. אז בואו ונקבל עלינו את התורה ואת מצוותיה בשמחה, - זה לטובתנו.

בהצלחה, שבת שלום וחג שמח,
שושנה.

"ויתילדו על משפחתם לבית

אבתם..." (א' יח)

ידוע פירוש החוקרים, על המילים 'נעשה אדם' שפירושו הוא: שהקדוש ברוך הוא יחד עם האדם בעצמו עושים את האדם, כי על האדם להשלים את עצמו בחכמה ובמידות כדי שיהיה ראוי להקרא בשם אדם.

וכן אמרו חז"ל: (מנחות נג ע"א) **'בר אבהן ולא בר אוריין אשא תיכליה'** (בן אבות ולא בן תורה אש תשרפנו).

נמצא שאם אדם רוצה להתייחס לאבותיו הגדולים, עליו להשתדל להיות כמותם, ולפחות הוא צריך ללכת בדרכיהם.

והנה כאן כאשר ספרו את ישראל למשפחותם לבית אבותם, השתדל כל אחד ואחד להיות ראוי להתייחס לאבותיו. וכאילו הולידו את עצמם, לכן אמר הכתוב: **'ויתילדו על משפחתם לבית אבתם'** לשון התפעל, כאילו הם הולידו את עצמם מחדש להוריהם שיהיו ראויים להיקרא על שמותיהם.

(עיטורי תורה בשם דב"ש)

סיפור לשבת

הסוד לאריכות ימים / קובי לוי

כבת 110 הייתה סבתא מדלן כשנפטרה מן העולם. עד קרוב לגיל 107 תפקדה כאשת חיל שלא נס ליחה. 13 בנים ובנות נולדו לה, נכדה אברום גבירץ, מנהל ישיבה קטנה בירושלים נשא את דברים הבאים ביום האחרון לשבעה: "אחי ואחיותי, קהל קדוש. הכל כבר שמענו על סבתא. על צניעותה, מאור פניה, ביישנותה, נדיבותה. הכל כמעט הכל. "על 75 שנות אלמנות שעברו עליה באופן קשה, היא הייתה הדבק של כולנו. אני לא הכרתי את סבא אברהם שאני קרוי על שמו, אבל סבתא מדלן סיפרה עליו שהוא היה עניו ומסתפק במעט. לפני 10 שנים ביום הולדתה ה-100 נסעתי לבקרה במושב. וכבר במהלך הנסיעה החלטתי לשאול אותה: 'סבתא עוד תחיי שנים רבות, אנא גלי לי מה הסוד של אריכות הימים? השלווה, הוויתור, השמחה?

"סבתא לא התחמקה מתשובה. ראיתי בעיניה ניצוץ של רצון עז לגלות את הסוד שכולנו כל כך שאפנו לדעת. היא הניחה את גרגרי האורז, עצמה את עיניה וסיפרה. "ר' אברום יקירי, את בני ובנותי גידלתי בירושלים של תחילת המאה הקודמת. והימים ימי המלחמה העולמית הראשונה. היו אלה ימי צער, מצור ורעב... סבא אברהם, היה צריך להאכיל שישה זאטוטים רזים וחולניים, ועקרת בית צעירה אחת שבקושי נשאה את עול גידולם. הייתי אישה צעירה, חלושה למדי שגדלה מגיל צעיר ללא אבא ואימא, שנפטרו מטיפוס. נישאתי בגיל 17, ובגיל 25 הייתי מטופלת בשישה ילדים, ביניהם זוג תאומות. סבא אברהם היה מתעורר עם עמוד השחר, מתפלל בבית הכנסת של חורבת יהודה החסיד ורץ להביא פת לחם. לפעמים הוא הביא גם קצת חלב. מיד כשהוא הגיע הוא אחז בסכין המטבח ובצע את הלחם ל-8 פרוסות. פרוסה לכל ילד. זה התפריט היומי. כשהיה לנו, טבלנו אותה בשמן זית, או סוכר, אבל בדרך כלל מצצנו את הפרוסה אחרי שטבלנו אותה בתה דלוח. הלחם התברך במעיהם... " החזקנו אותם חיים בניסי ניסים.

"יום אחד סבא חוזר ממלאכתו, בוצע את הלחם ל-8 חלקים ואומר לי "מדלן את נראית חולנית, חיוורת. את רזה מאד. אני מודאג". סבא הגיש לי את פרוסת הלחם וביקש "טלי ידיים רעייתי, אני רוצה לראות אותך אוכלת ומתחזקת, לבי נשבר בקרבי בראותי אותך צנומה ומצומקת...". "לא, אינני רעבה" ענית לסבא שלך "אני מרגישה טוב, והחיוורון נובע מעייפות, לא מרעב... "סבא שלך, ר' אברום, היה צדיק ועדין נפש. הוא השפיל ראשו אל בין כפות ידיו ומירר בבכי קורע לב. "אני יודע מדלן, עכשיו אני יודע שבמשך שבועות רבים את אוכלת רק פרוור? אני יודע שאת שומרת את פרוסת הלחם שלך בצד ומחלקת בין הילדים, במהלך היום. את מרעיבה את עצמך כדי להחיות אותם. ואני, ריבוננו של עולם, לא הבחנתי בכך עד עכשיו. אוי, אבא שבשמים, רחם עלי, על ערלות הלב שלי. העניות מנוולת, אבאליה, איך יכולתי להשאיר את אשתי רעבה במשך שבועות? "ליבו של סבא נשבר בקרבו. העול היה כבד עליו, והוא פשוט חשף את האמת. חסכתי מפי, כדי להאכיל את הילדים, אבל שמרתי זאת בסוד כדי לא לצערו.

"מדלן" אמר סבא שלך כשעיניו דומעות "אני מעמיד לך את כל זכויותי ומצוותי אם יש לי כאלה, ואם יש לי זכות לברך, אז שהקב"ה יאריך ימיך ושנותיך בנעימים עד כמעט 120 שנים!!! בזכות הרעב והצער שגזרת על עצמך, את עוד תזכי, אשתי, לימי שובע ושמחה עם נכדים ונינים, ואני בעליבותי אינני יודע אם אזכה לכך...".

הרב גבירץ מחה דמעה והמשיך בהספד "סבא מת צעיר לימים. חשבונות שמים מי יודע? וסבתא שגידלה 13 יתומים צעירים האריכה ימים. וברשותכם נזכרתי במדרש בפרשת נח: "נח איש צדיק חילק מזונות לבעלי החיים שבתביבה, וידע כל צורך וכל מאכל שהם זקוקים לו. בין לבין הוא הבחין שעוף החול איננו אוכל, ואיננו מבקש את מאכלו, אלא מצטנף בפניתו ענו וצנום. "שאל אותו נח, מדוע אינך מבקש לסעוד, השיב העוף: "כי ראיתי אותך טרוד בהאכלת בעלי החיים ולא רציתי להטריח אותך כדי להאכיל גם אותי...". "ברכו נח שיחיה לנצח וכך הוזה. "סבתא מדלן יקרה, אין לנו ספק שגם את זוכה כעת בחיים נצחיים של עונג אינסופי תחת כסא הכבוד, עם סבא אברום. כי סבא הצדיק גזר והקב"ה קיים. הרעב שלך בירושלים של מעלה, השביע כאן ומשביע עדיין, מאות רבות של נפשות צאצאים שוקקות". אחר כך אמרו קדיש...